

تاثیر تجدید ارائه صورت‌های مالی بر کیفیت اقلام تعهدی

محمدعلی آقایی*، حسن زلفی**، حسین اعتمادی***، علی اصغر انواری رستمی****

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۰/۲۴

تاریخ پذیرش: ۹۲/۰۱/۱۰

چکیده

در این مقاله کیفیت اقلام تعهدی شرکت‌های تجدید ارائه کننده طی سالهای ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفته است. نمونه تحقیق شامل ۷۰ شرکت تولیدی می باشد که تنها یکبار تجدید ارائه با اهمیت داشته و در دو سال قبل و بعد از سال تجدید ارائه، فاقد تجدید ارائه دیگری بوده اند. کیفیت سود برای دوره دو سال قبل از سال تجدید ارائه تا دو سال بعد از اطلاعیه تجدید ارائه در نظر گرفته شده است. معیار کیفیت سود در این تحقیق، کیفیت اقلام تعهدی مبتنی بر مدل دیچو و دچو (۲۰۰۲) است. یافته های تحقیق نشان می دهد که کیفیت سود (اقلام تعهدی) بطور معناداری از دوره تحریف تا دوره بعد از اطلاعیه تجدید ارائه افزایش یافته است. همچنین در این تحقیق عوامل تاثیر گذار بر کیفیت سود از قبیل متغیرهای حاکمیت شرکتی و ویژگیهای شرکتها و کیفیت حسابرسی در مدل تحقیق مورد استفاده قرار گرفته اند. نتایج تحقیق نشان می دهد که متغیرهای تغییر اندازه شرکت، تغییر فروش، تغییر جریانهای نقدی حاصل از عملیات، تغییر نسبت بدهی، نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری سهام، درصد مالکیت سرمایه گذاران نهادی و مدت تصدی مدیریت عامل با تغییر کیفیت سود در شرکت‌های تجدید ارائه کننده سود رابطه معناداری دارند.

واژه های کلیدی: کیفیت سود، کیفیت اقلام تعهدی، تجدید ارائه صورت‌های مالی، حاکمیت شرکتی

کد طبقه بندی موضوعی: M41

* استادیار حسابداری دانشگاه تربیت مدرس (aghaeim@modares.ac.ir) (نویسنده مسئول)

** دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه تربیت مدرس (hzalaghi@gmail.com)

*** دانشیار گروه حسابداری دانشگاه تربیت مدرس (etemadiah@modares.ac.ir)

**** استاد گروه مدیریت دانشگاه تربیت مدرس (anvary@modares.ac.ir)

مقدمه

تجدید ارائه^۱ صورت های مالی از دیدگاه سرمایه گذاران نه تنها بیانگر مشکلات عملکرد دوره گذشته است، بلکه نوعی پیش بینی مشکلات آتی برای شرکت و مدیریت آن نیز محسوب می شود و موجب سلب اطمینان سرمایه گذاران نسبت به اعتبار و شایستگی مدیریت و کیفیت سودهای گزارش شده می شود. بررسی صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نشان می دهد که صورت های مالی اغلب شرکت ها دارای تعدیلات سنواتی است. در ایران تقریباً قریب به اتفاق تعدیلات سنواتی مربوط به اصلاح اشتباهات است. بنابراین وجود تعدیلات سنواتی با زبان ساده یعنی اینکه در صورت های مالی سال های گذشته اشتباه بااهمیت وجود داشته است و اگر سهامداران با دقت بیشتری به صورت های مالی نگاه کنند، تعدیلات سنواتی حامل یک پیام منفی در مورد اعتبار صورت های مالی است (بزرگ اصل، ۱۳۸۷).

طبق گزارش کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا^۲ تنها حدود ۹ درصد شرکت های پذیرفته شده در بورس آمریکا در سال ۲۰۰۶ صورتهای مالی خود را تجدید ارائه کرده اند و این میزان را به عنوان یک نگرانی از کاهش اعتبار گزارشگری مالی مطرح کرده است. تجدید ارائه حسابداری را می توان به عنوان گزینه هایی احتمالی برای تأثیر انتقال اطلاعات محسوب نمود. همانطور که تحقیقات قبلی نشان داده اند؛ تجدید ارائه ها سبب ایجاد کاهش عمده در میانگین قیمت سهام برای شرکت های تجدید ارائه کننده شده اند. بدین ترتیب کشف و اصلاح هرگونه اشتباه حسابداری منجر به انتقال اطلاعات نامطلوب درباره شرکت به فعالان بازار سرمایه خواهد شد. تجدید ارائه در مورد افزایش ریسک اطلاعات^۳ شرکت تجدید ارائه کننده ناشی از کاهش اعتبار صورت های مالی و کیفیت پایین حسابداری؛ هشدار می دهد. همچنین تجدید ارائه ها ممکن است به سرمایه گذاران در مورد وخیم تر شدن احتمالی وضعیت اقتصادی شرکت تجدید ارائه کننده هشدار دهند (پالمرس، ریچاردسون و شولز، ۲۰۰۴).

جفری (۲۰۰۸) معتقد است که افزایش در تجدید ارائه ها بخاطر تلاش زیاد مدیران و هیات مدیره و حسابرسان در بازبینی هایی است که سبب بهبود شفافیت و اعتماد سرمایه گذاران شده است. رویین رومانوس (۲۰۰۷) در تحقیقی با عنوان تأثیر کیفیت سود بر واکنش سرمایه گذاران و تحلیل گران نسبت به اطلاعیه های تجدید ارائه؛ از دو معیار کیفیت اقلام

تعهدی و تفاوت‌های مالیاتی به عنوان معیار کیفیت سود استفاده کرده و نشان داد که این دو معیار رابطه منفی و معنادار با واکنش بازار به تجدید ارائه دارند.

سود با کیفیت پایین، ازدیدگاه سرمایه گذاران ناخوشایند است، زیرا بیانگر تخصیص غیر بهینه منابع است. زمانی که عموم مردم به فرایند گزارشگری مالی و اطلاعات مالی منتشر شده اطمینان نداشته باشند؛ از سرمایه‌گذاری منصرف شده و این امر به نوبه خود از گسترش بازار سرمایه جلوگیری می‌کند. اینکه افزایش سود ناشی از بهبود واقعی در سودآوری شرکت است یا ناشی از بکارگیری متهورانه رویه‌های حسابداری توسط مدیران به منظور دستکاری سود باشد؛ متفاوت خواهد بود. در این شرایط تعدیل سودخالص برای انعکاس کیفیت سود ممکن است با اهمیت باشد (ثقفی، ۱۳۸۹).

واقعیت این است که اکثر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای متمادی، صورت‌های مالی خود را تجدید ارائه می‌نمایند. با توجه به ماهیت گسترده تجدید ارائه صورت‌های مالی در بازار اوراق بهادار کشورمان طی سال‌های گذشته، طبیعی است چگونگی تاثیر تجدید ارائه‌ها بر ارزش حقوق صاحبان سهام شرکت‌ها و همچنین بر کیفیت سودهای گزارش شده که توسط فعالان بازار سرمایه، در فرایندهای تصمیم‌گیری مورد توجه قرار می‌گیرند، مورد پرسش قرار گیرد.

با توجه به اینکه کیفیت سود مفهومی چندبعدی است (شیپر و وینسنت، ۲۰۰۳) و تعریف واحدی برای آن وجود ندارد؛ لذا یکی از معیارهای کیفیت سود یعنی کیفیت اقلام تعهدی^۴ به عنوان معیار کیفیت سود انتخاب شده است. این معیار از طریق انحراف معیارهای پسماندهای مدل رگرسیون اقلام تعهدی دیچو و دجو (۲۰۰۲) در دو دوره قبل و بعد تجدید ارائه برای شرکت‌های تجدید ارائه کننده طی سال‌های مالی ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۹ اندازه‌گیری می‌شود. سپس تغییر کیفیت اقلام تعهدی سود به عنوان متغیر وابسته در مدل اصلی تحقیق قراردادده می‌شود. بدلیل استفاده از مدل دیچو و دجو (۲۰۰۲) و ضرورت در نظر گرفتن تغییرات جریان‌های نقدی حاصل از عملیات، از داده‌های سال‌های ۱۳۷۹ و ۱۳۹۰ نیز در محاسبه کیفیت اقلام تعهدی استفاده شد. نمونه ما به دلیل عدم وجود پایگاه داده‌های تجدید ارائه در ایران؛ مبتنی بر پایگاه داده‌های تجدید ارائه تهیه شده توسط محقق برای سال‌های یاد شده می‌باشد.

طبق استانداردهای حسابداری ایران، تعدیلات سنواتی یعنی تعدیل سود انباشته ابتدای دوره و تجدید ارائه اقلام مقایسه‌ای صورت‌های مالی شرکت‌ها که از تغییر در رویه‌های حسابداری

و اصلاح اشتباهات با اهمیت دوره های قبل ناشی می شود. تغییر در رویه های حسابداری زمانی قابل توجه است که رویه جدید از نظر ارائه مطلوب تر صورت های مالی واحد تجاری بر رویه قبلی رجحان داشته باشد؛ یا اینکه این تغییر به موجب قوانین آمره یا استانداردهای حسابداری جدید الزامی شود (سازمان حسابرسی، ۱۳۸۸).

ادبیات تحقیقات تجربی، معیارهای خاصی را برای تعیین و ارزیابی کیفیت سود ارائه کرده اند. کیفیت سود بالا، سبب بهبود کارایی بازار سرمایه می شود؛ بنابراین سرمایه گذاران و دیگر استفاده کنندگان به اطلاعات حسابداری با کیفیت بالا علاقه مند هستند. به همین دلیل تدوین کنندگان استاندارد های حسابداری تلاش می نمایند که استانداردهایی را تدوین نمایند که کیفیت سود را بهبود بخشد. کیفیت سود در تحقیقات تجربی متعددی در سال های گذشته جهت ارزیابی تغییرات در استانداردهای حسابداری مالی و دیگر نهادها از قبیل حاکمیت شرکتی و مقایسه سیستم های گزارشگری مالی در کشورهای مختلف و مطالعه اثر کیفیت سود بر هزینه سرمایه مورد استفاده قرار گرفته است. تدوین کنندگان استانداردها، از جمله هیات استانداردهای حسابداری مالی و هیات استانداردهای بین المللی حسابداری، در اولین بخش چارچوب نظری شان نیاز به گزارشگری مالی با کیفیت بالا را مدنظر قرار داده اند (رالف اورت و آلفرد واگنهورفر، ۲۰۰۹). در تحقیقات مختلف عوامل تعیین کننده^۵ کیفیت سود به شش دسته طبقه بندی شده اند:

الف) ویژگی های ذاتی شرکت ب) نحوه عمل گزارشگری مالی ج) ویژگی های حاکمیتی و کنترل های داخلی د) حسابرسان ه) انگیزه های بازار سرمایه و) عوامل خارجی (دچو و اسپراند، ۲۰۱۰).

تجدید ارائه را می توان یک رویداد با اهمیت دانست که نشان دهنده کیفیت پایین گزارشگری مالی قبلی است و از طرفی نشانه ای دال بر تشریک مساعی مدیریت غلط از طریق حاکمیت شرکتی ضعیف است (GAO، ۲۰۰۲). شرکت هایی که توسط موسسات حسابرسی بزرگ^۶ حسابرسی می شوند؛ نسبت به شرکت هایی که از حسابرسان دیگری استفاده می کنند؛ عمدتاً دارای اقلام تعهدی اختیاری کمتری هستند (دسای، هوگان و ویلکینز، ۲۰۰۶). در تحقیقی برای بررسی نقش حسابرسان مستقل در کاهش اقلام تعهدی اختیاری نشان داده شد که رابطه مثبت و معناداری بین اندازه حسابرس و کاهش اقلام تعهدی اختیاری وجود دارد (ابراهیمی کردلرو سیدی، ۱۳۸۷). نتایج تحقیق دیگری نشان می دهد که شرکت های حسابرسی

شده توسط موسسات حسابرسی بزرگ از قدر مطلق اقلام تعهدی پایینی برخوردارند (بکر، دفوند، جیامبالو و سوپرامانیام، ۱۹۹۸).

تعداد وقوع تجدید ارائه‌ها برای شرکت‌هایی که حساب‌رسان را تغییر می‌دهند در مقایسه با دیگر شرکت‌ها بیشتر است؛ و تجدید ارائه‌ها حاصل تلاش حساب‌رسان جهت مصونیت حساب‌رسان در برابر دعاوی مشتری جدید علیه ایشان است. لذا اگر تجدید ارائه‌ها پس از تغییر حساب‌رسان رخ دهد؛ می‌تواند به عنوان شاخصی از کیفیت پایین سود تلقی شود (لازری، لیوانت و تان، ۲۰۰۴). در تحقیقی به عوامل الزام ارائه مجدد صورت‌های مالی و تاثیر آن بر کیفیت گزارشگری مالی پرداخته شد. در این تحقیق اطلاعات ۵۶۲ شرکت که بین ژوئن ۱۹۹۷ و اکتبر ۲۰۰۱ صورت‌های مالی خود را تجدید ارائه نموده‌اند؛ تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد؛ که شرکت‌های دارای دوره تصدی حسابرسی طولانی‌تر، علاقه‌ای به تنظیم و ارائه مجدد صورت‌های مالی ندارند. همچنین در برخی از نمونه‌ها ارتباطی بین دوره تصدی حسابرسان با احتمال ارائه مجدد صورت‌های مالی مشاهده نشد. از سوی دیگر، افزایش دوره تصدی بیش از سه سال در شرکت‌های نمونه باعث انحراف صاحبکار از استانداردهای حسابداری برای گزارشگری فعالیت‌های تجاری شده است (میرز، مبرز و عامر، ۲۰۰۳). تغییر حساب‌رسان باعث افزایش در میانگین تعدیلات سنواتی شرکت‌ها در سال تغییر نسبت به سال قبل از تغییر نمی‌شود؛ لذا بهبودی در میزان تعدیلات سنواتی بعد از تغییر حساب‌رسان مستقل شرکت رخ نمی‌دهد. در این تحقیق، سازمان حسابرسی از نوع بزرگ و سایر موسسات حسابرسی از نوع کوچک تلقی شدند (بولو، مهمام و گودرزی، ۱۳۸۹).

پیشینه تحقیق

تحقیقات قبلی نشان داده‌اند که شرکت‌های تجدید ارائه کننده؛ بعد از تجدید ارائه هزینه‌های عمده‌ای را متحمل شده‌اند. پالمرس^۷ (۲۰۰۴) نشان داد که کاهش عمده‌ای در ارزش بازار بعد از اعلام تجدید ارائه رخ داده است. محققان بحث می‌کنند که کاهش در ارزش بازار را می‌توان به چند چیز نسبت داد: انتظارات تجدید نظر شده درباره سودهای گذشته و سودهای مورد انتظار آتی، انتظارات تجدید نظر شده درباره چشم‌اندازهای رشد شرکت، ارزیابی مجدد از درستکاری مدیریت و تغییر در درک کیفیت گزارشگری مالی شرکت. هری بار و جنکینز^۸ (۲۰۰۴) دریافتند که شرکتها، بعد از تجدید ارائه، افزایش در هزینه سرمایه سهام عادی را

تجربه می کنند. تجدید ارائه، ممکن است بدنبال برخی موارد دعاوی علیه شرکت رخ دهد (کایینی و مک دانیل، ۱۹۸۹؛ پالمرس و شولز، ۲۰۰۱). شواهدی از تغییر هیات مدیره و مدیرعامل بدنبال تجدید ارائه وجود دارد، لذا برای جلوگیری از تحمیل این قبیل هزینه ها؛ شرکت های تجدید ارائه کننده، دارای انگیزه های بیشتری نسبت به دیگر شرکت ها برای بهبود کیفیت گزارشگری مالی هستند (دسای، هوگان و بلبکینز، ۲۰۰۶؛ سریناواسان، ۲۰۰۵).

تحقیقات کمی در این زمینه وجود دارد که آیا شرکت ها بعد از انتشار اطلاعیه تجدید ارائه سعی در بهبود کیفیت گزارشگری مالی دارند یا خیر. کیفیت سود برای شرکت های تجدید ارائه کننده در دوره های قبل از سال تجدید ارائه، ضعیف تر شده و کیفیت سود بعد از سال تجدید ارائه بطور جزئی بهبود یافته است (اکر، فرانسیس، اولسون و شیپر، ۲۰۰۶). ضریب واکنش سود برای شرکت های تجدید ارائه کننده بعد از اطلاعیه تجدید ارائه کاهش می یابد. این ضعف بطور معناداری تا چهار دوره سه ماهه بعد تجدید ارائه تداوم پیدانمی کند (ویلسن، ۲۰۰۸). در تحقیق دیگری نشان داده شد که تفاوت معناداری در اقلام تعهدی کل، اقلام تعهدی سرمایه در گردش یا سایر اقلام تعهدی قبل و بعد اطلاعیه تجدید ارائه در شرکت های تجدید ارائه کننده وجود ندارد (مور و فیفر، ۲۰۰۴). در تحقیقی ده معیار مدیریت سود، جهت ارزیابی توانایی کشف سودهای متقلبانه مقایسه گردید. نمونه تحقیق شامل ۱۱۸ شرکتی بود که توسط کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا اعلام شده بود، استانداردهای حسابداری را رعایت نکرده و ارائه بیش از حد سودها برای دوره زمانی ۱۹۸۸ الی ۲۰۰۱ داشته اند. نتایج نشان داد که خطای برآوردی اقلام تعهدی سرمایه در گردش (مدل دیچو و دجو، ۲۰۰۲) و مک نیکولز (۲۰۰۲) بیشترین ارتباط را با وجود تقلب و اندازه تقلب دارد. همچنین نتایج مشابهی برای نمونه کوچکتر ۱۷ شرکتی که سودهای خود را تجدید ارائه کرده بودند؛ حاصل گردید (جونز، کریشان و ملندز، ۲۰۰۸).

نگاره (۱): تحقیقات مرتبط با تجدید ارائه صورتهای مالی و کیفیت سود

عنوان تحقیق	متغیر وابسته	نتایج تحقیق	محقق
اعلان تجدید ارائه و محافظه کاری حسابداری	تغییر محافظه کاری سود	افزایش کیفیت	مخایل اترج و همکاران (۲۰۱۰)
کیفیت گزارشگری مالی بعد تجدید ارائه	کیفیت اقلام تعهدی	افزایش کیفیت	کریستین و همکاران (۲۰۰۸)

نگاره (۱): تحقیقات مرتبط با تجدید ارائه صورت‌های مالی و کیفیت سود

عنوان تحقیق	متغیر وابسته	نتایج تحقیق	محقق
پایداری سود شرکت‌های تجدید ارائه کننده	پایداری سود	افزایش کیفیت	کورین هی (۲۰۰۸)
اثر تجدید ارائه بر استراتژی‌های گزارشگری مالی	اقدام تعهدی شرطی	عدم وجود رابطه	مور و فیفر (۲۰۰۴)
اثر تجدید ارائه بر محتوای اطلاعاتی سود	بازده غیر عادی انباشته	کاهش محتوای اطلاعاتی سود	شریعت پناهی و کاظمی (۱۳۸۹)
تجدید ارائه و محتوای اطلاعاتی سود	ضریب واکنش سود	کاهش محتوای اطلاعاتی سود	ویلسن (۲۰۰۸)
تغییر حسابرِس و شفافیت اطلاعات (با اطلاعات تجدید ارائه شده)	رتبه شفافیت طبق نظر بورس تهران	عدم نقش حسابرِس	قاسم بولو و همکاران (۱۳۸۹)
اثر تجدید ارائه بر بازنگری سودها و هزینه سرمایه	-----	کاهش کیفیت سود	هری بر و جنکینز (۲۰۰۴)
عوامل تعیین کننده واکنش بازار به اعلان تجدید ارائه	بازده غیر عادی انباشته (CAR)	واکنش منفی بازار سرمایه	پالمرس و همکاران (۲۰۰۴)
تجدید ارائه و ریسک اطلاعات	اقدام تعهدی اختیاری	کاهش ریسک اطلاعات	تاد کراوت و همکاران (۲۰۰۹)
دلایل تجدید ارائه صورت‌های مالی	-----	عمده ترین دلیل اصلاح اشتباه است	بزرگ اصل و سروری مهر (۱۳۸۵)
رابطه بین تعدیلات سنواتی و اندازه و طول عمر شرکت‌ها	تعدیلات سنواتی	رابطه معکوس بین اندازه شرکت و تعدیلات سنواتی	سجادی (۱۳۸۳)
ویژگی‌های شرکت‌های اصلاح کننده سودهای قبلی	کیفیت اقدام تعهدی	تجدید ارائه نشانه مدیریت سود	کاینی و دیگران (۱۹۸۹)
پیش بینی مدیریت سود با استفاده از تجدید ارائه	اقدام تعهدی کل	تجدید ارائه نشانه مدیریت سود	ریچاردسون و همکاران (۲۰۰۳)
تجدید ارائه شواهدی بر کیفیت سود و واکنش بازار به تجدید ارائه	اقدام تعهدی کل	رابطه مثبت با مدیریت سود	جوشا لیوانت و همکاران (۲۰۰۴)
رخداد و وضعیت اشتباهات حسابداری	تجدید ارائه -بیش ارحد	رابطه منفی با رشد شرکت	دیفوند و جیامبالو (۱۹۹۱)

گزارش GAO در اکتبر ۲۰۰۲؛ در خصوص تجدید ارائه های صورت های مالی در دوره زمانی ابتدای سال ۱۹۹۷ تا پایان سال ۲۰۰۲، نشان می دهد که تعداد تجدیدارائه صورت های مالی از ۹۲ مورد در ۱۹۹۷ به ۲۲۵ مورد در سال ۲۰۰۲ افزایش یافته است. طبق این گزارش طی این دوره زمانی حدود ۱۰ درصد کل شرکت های بورسی حداقل یک بار تجدید ارائه داشته اند. در جامعه آماری این تحقیق نیز تجدید ارائه های با اهمیت در دوره تحقیق بطور متوسط برابر با ۵۵ درصد بوده است.

تحقیقات تجربی قبلی در زمینه ویژگی های حاکمیت شرکتی^۷ نشان می دهند که این ویژگی ها در کاهش تحریف های مالی سودمند هستند. در این تحقیقات تجدید ارائه صورت های مالی با ضعف در نظام حاکمیت شرکتی و ضعف کنترل های داخلی مرتبط نشان داده شده است (بیزلی، ۱۹۹۶). در تحقیقی در بررسی تغییر حاکمیت شرکتی بدنبال تجدیدارائه (یک سال قبل و دو سال بعد تجدید ارائه) محقق از شاخص ترکیبی حاکمیت شرکتی استفاده نموده که شاخص ترکیبی (شاخص G) مورد نظر وی از حاکمیت شرکتی (ترکیبی از ۱۲ ویژگی حاکمیت شرکتی شامل استقلال هیات مدیره، دوگانگی وظیفه مدیر عامل، اندازه هیات مدیره، اندازه حسابرس، تغییر حسابرس، تغییر مدیر عامل، سهام اعضای هیات مدیره موظف، تعداد اعضای مدیره غیر موظف در کمیته حسابرسی، تعداد اعضای مدیره غیر موظف در کمیته حسابرسی، تعداد اعضای مدیره غیر موظف در کمیته پاداش، تعداد اعضای مدیره غیر موظف در کمیته حاکمیت شرکتی) بعد از اطلاعیه تجدید ارائه بهبود یافته است (آلیزا روستناین، ۲۰۰۸).

شرکت هایی که سودها را دستکاری می کنند؛ معمولاً دارای هیات مدیره ای هستند که اعضا هیات مدیره فاقد استقلال بوده و در برخی موارد، مدیر عامل دارای وظیفه ای دوگانه یعنی هم رییس هیات مدیره بوده و هم مدیر عامل شرکت می باشد. در تحقیقی، در بررسی رابطه حاکمیت شرکتی و تجدید ارائه (از دوره قبل تا دوره بعد تجدید ارائه) از شش متغیر شامل دوگانگی دوظیفه مدیر عامل^۸ (CEO)، استقلال هیات مدیره^۹، کمیته حسابرسی، تخصص مالی هیات مدیره، درصد سهام اعضای هیات مدیره و اندازه حسابرس استفاده کردند. نتایج نشان دهنده بهبود حاکمیت شرکتی بعد از تجدید ارائه است (سندیپ، یانگتا و ویلیام، ۲۰۰۷).

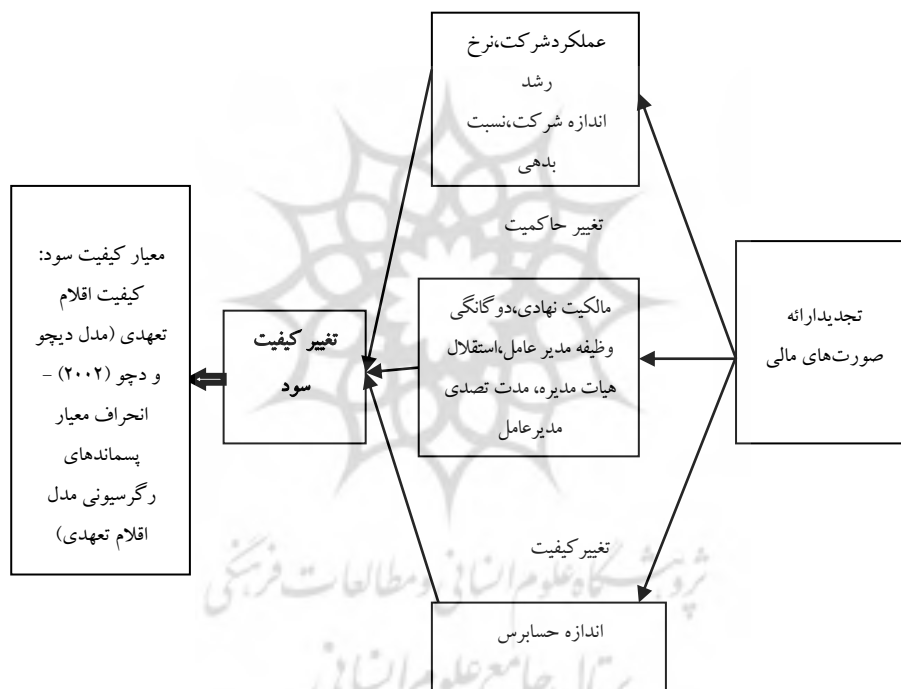
ویژگی‌های حاکمیت شرکتی مورد نظر در این تحقیق برگرفته از تحقیقات قبلی در زمینه کیفیت سود و حاکمیت شرکتی است. تحقیقات قبلی نشان می‌دهند که مدیریت سود دارای رابطه منفی با استقلال هیات‌مدیره و کمیته حسابرسی است. شرکت‌هایی که از استقلال هیات‌مدیره و یا کمیته حسابرسی برخوردار نیستند؛ کمتر مایل به کشف و اصلاح اشتباه سودهای حسابداری هستند (کالن، لیوانت و سگال، ۲۰۰۲). لذا در این تحقیق بیشتر بر ویژگی‌های مدیریتی حاکمیت شرکتی، به عنوان مکانیزم داخلی به همراه سرمایه‌گذاران نهادی به عنوان مکانیزم خارجی تاکید شده است. بنابراین در این تحقیق از ویژگی‌های حاکمیت شرکتی شامل درصد مالکیت سرمایه‌گذاران نهادی، استقلال هیات‌مدیره، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، مدت زمان تصدی^۱ مدیرعامل در هیات‌مدیره برای اندازه‌گیری ابعاد مختلف حاکمیت شرکتی استفاده خواهد شد.

در ایران پژوهشی در زمینه تاثیر تجدیدارائه بر کیفیت اقلام تعهدی وجود ندارد. اما تحقیقاتی اندک مرتبط با موضوع تجدیدارائه صورت‌های مالی انجام شده است. در تحقیقی به بررسی ماهیت بخشی از دلایل تجدیدارائه صورتهای مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته اند (سروری مهر، ۱۳۸۵). در بررسی رابطه بین تعدیلات سنوای و قیمت سهام و اندازه و طول عمر شرکت‌ها، یافته‌های تحقیق حاکی از این است که تعدیلات سنوای دارای محتوای اطلاعاتی بوده و شرکت‌های بزرگتر از تعدیلات سنوای کمتری برخوردار هستند. ولی طول عمر شرکت‌ها تاثیر بر تعدیلات سنوای ندارد (سجادی، ۱۳۸۳). در بررسی رابطه بین تجدیدارائه صورت‌های مالی و محتوای اطلاعاتی سود، نشان داده شد که تجدیدارائه صورتهای مالی موجب کاهش محتوای اطلاعاتی سود می‌شود. در این تحقیق همچنین شرکت‌هایی که عمده ترین دلیل تجدیدارائه آنها اصلاح اشتباه ناشی از شناسایی درآمد بوده؛ محتوای اطلاعاتی سود آنها کاهش پیدا کرده است (شریعت پناهی و کاظمی، ۱۳۸۹). در تحقیق دیگری با عنوان آزمون تجربی اهمیت تعدیلات سنوای در بازار سرمایه، دریافتند که رقم تعدیلات سنوای بیش از سطح اهمیت شده در سطح صورتهای مالی دوره مالی قبل است. در نتیجه آگاهی استفاده‌کنندگان صورتهای مالی از آثار مربوط به تعدیلات سنوای قبل، می‌تواند بر تصمیم‌گیری آنان موثر باشد و وجود تعدیلات سنوای در صورت‌های مالی، می‌تواند نشانه‌ای از ناکافی بودن قابلیت اتکای صورتهای مالی باشد (کردستانی، آزاد و کاظمی، ۱۳۸۹). در تحقیقی در تعیین عوامل موثر بر وقوع تجدیدارائه؛

دریافتند، نسبت سودآوری، اهرم مالی، طول دوره تصدی مدیریت، تغییر مدیریت، تغییر حسابرس و اندازه مؤسسه حسابرسی بر وقوع تجدید ارائه صورت های مالی مؤثر است (نیکبخت و رفیعی، ۱۳۹۱).

در این تحقیق اثر تجدید ارائه بر تغییر در کیفیت اقلام تعهدی پیرامون سال تجدید ارائه مورد بررسی قرار می گیرد. لذا سوال اصلی تحقیق این است که چگونه کیفیت سود از دوره قبل از سال تجدید ارائه تا دوره بعد از سال تجدید ارائه بین شرکت های تجدید ارائه کننده تغییر می کند؟

تغییر ویژگی های شرکت

نمودار (۱): مدل مفهومی تحقیق

فرضیه تحقیق

فرضیه این تحقیق عبارتست از:

تجدید ارائه صورت‌های مالی موجب افزایش کیفیت اقلام تعهدی شرکت‌های تجدید ارائه کننده در سال‌های بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه می‌شود.

روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف کاربردی بوده و روش تحقیق علی-مقایسه‌ای و از لحاظ روش جمع‌آوری داده‌ها از نوع بررسی‌های میدانی است. مبانی نظری پژوهش از کتب و مجلات تخصصی فارسی و انگلیسی گردآوری و برای جمع‌آوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای استفاده می‌شود. برای آزمون فرضیه تحقیق؛ بدلیل عدم وجود پایگاه داده‌های لازم ابتدا توسط محقق داده‌های مورد نظر تحقیق از طریق صورت‌های مالی و یادداشت‌های پیوست و نیز داده‌های حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی از طریق گزارش‌های هیات‌مدیره و گزارش حسابرسی و اطلاعیه‌های بورس دریک پایگاه داده‌ها گردآوری و در برخی موارد با تطبیق با داده‌های سایر پایگاه‌های داده‌ها از قبیل نرم‌افزارهای اطلاعاتی موجود از قبیل ره‌آورد نوین و تدبیرپرداز داده‌های مورد نیاز نهایی و استخراج شده است.

برای آزمون فرضیه تحقیق، ابتدا از مدل دی‌چو و دجو (۲۰۰۲) که مبتنی بر جریان‌های نقدی گذشته، حال و آینده استفاده می‌نماییم. برای برآورد این مدل با توجه به نوع طرح تحقیق و دوره زمانی مورد بررسی (دو سال قبل سال تجدید ارائه و دو سال بعد از سال تجدید ارائه) و با استفاده از داده‌های ترکیبی از مدل زیر برای اندازه‌گیری کیفیت سودهای بعد دوره تجدید ارائه و قبل از دوره تجدید ارائه استفاده می‌شود:

$$ACC_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 CFO_{it-1} + \alpha_2 CFO_{it} + \alpha_3 CFO_{it+1} + \epsilon_{it}$$

درمدل بالا، CFO برابر با جریان وجوه نقد عملیاتی و ACC میزان اقلام تعهدی است. اقلام

تعهدی از کسر نمودن جریان وجوه نقد عملیاتی از سود خالص حاصل می‌شود. جریان وجوه نقد عملیاتی با توجه به استانداردهای حسابداری ایران و تعدیل بخش فعالیت عملیاتی با دو بخش پرداخت مالیات بردرآمد و بازده سرمایه‌گذاری‌ها و سود و بهره پرداختی بابت

تامین مالی و اضافه نمودن سود سهام پرداختی محاسبه شده است. کلیه متغیرهای مذکور با استفاده از ارزش دفتری دارایی های ابتدای دوره همگن می شوند. پس از برآورد مدل برای سودهای بعد از تجدید ارائه و قبل از تجدید ارائه، انحراف معیار باقیمانده مدل به ترتیب به عنوان کیفیت اقلام تعهدی بعد از دوره تجدید ارائه (*AQ-post*) و کیفیت اقلام تعهدی قبل تجدید ارائه (*AQ-pre*) در نظر گرفته می شود. سپس متغیر وابسته مدل اصلی تحقیق را از رابطه زیر محاسبه می کنیم:

$$\Delta AQ_i = AQ\text{-post} - AQ\text{-pre}$$

بر اساس فرضیه تحقیق، انتظار داریم که کیفیت سود افزایش یابد (یعنی انحراف معیار پسماندهای رگرسیونی بعد تجدید ارائه کمتر از قبل از تجدید ارائه باشد). با توجه به متغیرهای تأثیر گذار بر کیفیت سود؛ مدل اصلی آزمون این فرضیه به شرح زیر می باشد:

$$\Delta AQ_i = \beta_0 + \beta_1 \Delta SIZE_{it} + \beta_2 \Delta SALES_{it} + \beta_3 \Delta CFO_{it} + \beta_4 \Delta ROA_{it} + \beta_5 MAT_{it} + \beta_6 \Delta LEV_{it} + \beta_7 \Delta M/B + \beta_8 \Delta INSOWN + \beta_9 \Delta BRDIND + \beta_{10} \Delta DUAL + \beta_{11} \Delta CEO\text{-TENURE} + \beta_{12} \Delta AUDSize + ei$$

جامعه آماری و نمونه تحقیق

با توجه به اینکه تعداد زیادی از شرکت های جامعه آماری تحقیق طی دوره تحقیق دارای تعدیلات سنواتی بوده و یا تجدید ارائه صورت های مالی نموده اند؛ برای تعیین نمونه، شرکت هایی انتخاب شده اند که استمرار تجدید ارائه نداشته و حداقل دو سال قبل و بعد از سال تجدید ارائه تعدیلات سنواتی نداشته و یا مبلغ آن کم اهمیت باشد (مبلغ تجدید ارائه سود نسبت به متوسط سود خالص دوره تحریف). لذا نمونه تحقیق از ۱۴۳ شرکت تولیدی تجدید ارائه کننده به تعداد ۷۰ شرکت محدود شده است و با توجه به مدل داده های ترکیبی تحقیق در مجموع در دوره مورد نظر تحقیق، مشاهده های تحقیق در هر دوره قبل و بعد تجدید ارائه، شامل داده های ۱۴۰ سال - شرکت می باشد.

دوره زمانی تحقیق سال های مالی ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۹ در جامعه آماری، شرکت های تولیدی پذیرفته شده در بورس تهران می باشد که دلایل انتخاب این دوره زمانی به شرح زیر است:

- ۱- دوره زمانی تحقیق بعد از اجرای استانداردهای حسابداری ایران از ابتدای سال ۱۳۸۰ می باشد که این استانداردها سبب افزایش قابلیت مقایسه و همگونی در بکارگیری رویه‌های حسابداری خواهد شد.
- ۲- با توجه به طرح تحقیق، حداقل دوره قبل تجدید ارائه دو سال و دوره بعد تجدید ارائه نیز دو سال و سال تجدید ارائه یک سال است؛ لذا حداقل دوره زمانی تحقیق می بایست ۵ سال باشد.
- ۳- اطلاعات صورت‌های مالی و سایر گزارش‌های مالی اغلب شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران عمدتاً از سال ۱۳۷۹ به بعد در دسترس می باشد.

متغیرها و دلایل انتخاب آنها

در این تحقیق از اندازه حسابرِس به عنوان معیاری برای کیفیت حسابرسی استفاده خواهد شد. تغییر حسابرِس به سمت حسابرِس بزرگ‌تر (حسابرِس جدید) علامتی از تعهد شرکت به سمت افزایش کیفیت سود و بهبود کیفیت گزارشگری مالی تلقی می شود. در این تحقیق ویژگی‌های ذاتی شرکت (عملکرد، نرخ رشد، نسبت بدهی و اندازه شرکت) و ویژگی‌های حاکمیت شرکتی (چهار ویژگی از طبقه دوم شامل سرمایه‌گذاران نهادی، استقلال هیات‌مدیره، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، مدت زمان تصدی مدیرعامل در هیات‌مدیره و کیفیت حسابرسی که طریق متغیر اندازه حسابرِس اندازه‌گیری می شود به عنوان عوامل تعیین‌کننده کیفیت اقلام تعهدی در مدل تحقیق قرار گرفته‌اند.

از آنجا که برخی از معیارهای مورد استفاده در تحقیقات کیفیت سود؛ به‌نوعی سعی در اندازه‌گیری سازه مدیریت سود و بررسی انتخاب‌های فرصت‌طلبانه مدیریت را دارند؛ سعی شد از معیاری از کیفیت سود انتخاب شود که زمینه‌های عمدی و سهوی در گزارشگری مالی را در نظر نگیرد و به‌نوعی نشان دهنده قابلیت اعتماد اطلاعات حسابداری باشد. لذا از مدل اقلام تعهدی کل دیچو و دجو (۲۰۰۲) به عنوان معیار کیفیت سود استفاده شد. این معیار نشان می‌دهد که آیا ارقام حسابداری، ساختار اقتصادی شرکت‌ها را با در نظر گرفتن سیر اقلام تعهدی و ارتباط آن با جریان‌های نقدی گذشته، حال و آینده منعکس می‌کنند. از آنجا که شرکت‌های تجدید ارائه‌کننده دارای انگیزه‌های قوی‌تری نسبت به سایر شرکت‌ها جهت

بهبود کیفیت سود دارند؛ ما انتظار داریم که آنها کیفیت اقلام تعهدی را بعد از سال تجدید ارائه بهبود بخشند.

فرانسیس و دیگران (۲۰۰۴) از مدل دیچو و دجو (۲۰۰۲) که اقلام تعهدی جاری را در قالب جریان های نقدی عملیاتی سال گذشته و سال جاری و سال بعد نشان می دهد؛ استفاده کرده اند. این مدل با این فرض ایجاد شده که زمان تحقق و وقوع درآمدها و هزینه های شرکت، اغلب متفاوت از زمان دریافت ها و پرداخت های نقدی است و اقلام تعهدی در نتیجه این تفاوت، ایجاد و گزارش می شوند. این مدل بر دو رقم سرمایه در گردش و جریان های نقدی عملیاتی به علت سهولت ردیابی آنها متمرکز است؛ زیرا این اقلام تعهدی حداکثر تا یکسال بعد تسویه می شوند. معیار کیفیت سود در این مدل برابر است با باقیمانده های حاصل از رگرسیون تغییرات جریان های نقدی حاصل از فعالیت های عملیاتی سال گذشته، سال جاری و سال آینده و اقلام تعهدی کل. در این تحقیق، کیفیت اقلام تعهدی برای یک دوره چهار ساله شامل دو دوره ۲ ساله قبل و بعد از سال تجدید ارائه مورد آزمون قرار گرفته است.

تعریف متغیرهای عملیاتی تحقیق

متغیر وابسته

تغییر کیفیت سود (AQ_i): میزان تغییر در کیفیت سود (تغییر در کیفیت اقلام تعهدی که از طریق اختلاف انحراف معیار پس مانده های رگرسیون مدل اقلام تعهدی دیچو و دجو محاسبه می شود) در دوره قبل و بعد از تجدید ارائه.

کیفیت اقلام تعهدی: اقلام تعهدی، تعدیلات موقتی هستند که جریانهای نقدی را طی دوره های زمانی انتقال می دهند. کیفیت اقلام تعهدی از نظر سرمایه گذاران به معنای نزدیکی سود حسابداری به وجوه نقد است. انحراف معیار باقی مانده های مدل دیچو و دجو (۲۰۰۲) مربوط به هر شرکت در دوره زمانی مورد بررسی به عنوان کیفیت اقلام تعهدی محسوب می شود.

متغیرهای مستقل

جریان نقدی عملیاتی (CFO): نشان دهنده جریان های نقدی حاصل از درآمدهای عملیاتی مستمر شرکت است. از آنجا که معیارهای کیفیت سود مبتنی بر سود خالص هستند؛ لذا این متغیر بطور مستقیم از صورت جریان وجوه نقد شرکت های نمونه قابل تعیین است. طبق

استانداردهای حسابداری ایران باید این متغیر را از سه قسمت فعالیت عملیاتی، مالیات بردرآمد پرداختی، سود پرداختی بابت تامین مالی و بازده سرمایه‌گذاری‌ها استخراج نماییم. در این قسمت اثر سود سهام پرداختی حذف شده است.

تغییر اندازه شرکت (SIZE (ن): برابر با تغییر متوسط ارزش دفتری کل دارایی‌ها در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه

تغییر نسبت بدهی‌ها (LEV (ن): حاصل تغییر متوسط نسبت بدهی‌ها (جمع بدهی‌های بر جمع دارایی‌ها) در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه

تغییر در عملکرد (ROA (ن): تغییر در نرخ بازده دارایی‌ها در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه

تغییر در نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری (M/B (ن): تغییر در ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه

تغییر در وضعیت حاکمیت شرکتی (CG (ن): ویژگی‌های حاکمیتی که شامل درصد مالکیت سرمایه‌گذاران نهادی (INSOWN)، استقلال هیات مدیره (BRDIND)، دوگانگی وظیفه مدیرعامل (Dual)، مدت زمان تصدی مدیرعامل در هیات مدیره (CEO-TENURE).

این تحقیق برای اندازه‌گیری متغیر درصد مالکیت سرمایه‌گذاران نهادی، مالکیت نهادی را معادل مجموع درصد سهام متعلق به بانک‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و شرکت‌های هلدینگ، سازمان‌ها و نهادها و شرکت‌های دولتی در نظر گرفته است. استقلال هیات مدیره (BRDIND) را به عنوان درصد اعضای هیات مدیره غیرموظف به کل اعضای هیات مدیره در نظر گرفته شده است. برای اندازه‌گیری متغیر دوگانگی وظیفه مدیرعامل (Dual)؛ اگر مدیرعامل رئیس هیات مدیره نباشد، برابر یک و در غیر این صورت برابر صفر است. برای اندازه‌گیری متغیر مدت زمان تصدی مدیرعامل در هیات مدیره (CEO-TENURE) از لگاریتم طبیعی مدت زمان تصدی مدیرعامل در هیات مدیره شرکت استفاده می‌شود. که با توجه به مجموع مدت تصدی دوره قبل و بعد تجدید ارائه (یعنی ۴۸ ماه)؛ ابتدا لگاریتم نسبت مدت تصدی هر یک از دو دوره فوق به کل این مدت محاسبه و سپس تغییر مدت محاسبه می‌شود.

تغییر کیفیت حسابرسی (AUD-Size): کیفیت حسابرسی را با اندازه موسسات حسابرسی در نظر گرفته ایم. سازمان حسابرسی به عنوان موسسه بزرگ و سایر موسسات حسابرسی (عضو جامعه حسابداران رسمی ایران) به عنوان موسسات کوچک لحاظ و به موسسه بزرگ، نمره یک و به سایر موسسات نمره صفر اختصاص داده شده است.

سطح اهمیت (: MAT نشان دهنده اثر تجدید ارائه بر سودخالص است و از تقسیم مابه التفاوت سود تجدید ارائه شده و سود اولیه بر جمع دارایی های ابتدای دوره سال تجدید ارائه بدست می آید.

یافته های تحقیق

برای تخمین مدل رگرسیونی اقلام تعهدی از داده های ترکیبی (مدل Pooled) استفاده شده است. در این روش داده های سری زمانی و مقطعی با هم ترکیب می شوند و برای مواردی که نمی شود به صورت سری زمانی و یا مقطعی؛ مسایل را بررسی کرد و یا زمانی که تعداد داده ها کم است، استفاده می شود. داده های ترکیبی بیشتر بخاطر افزایش تعداد مشاهدات، بالابردن درجه آزادی، کاهش ناهمسانی واریانس و مطالعه پویای تغییرات استفاده می گردد. سه مدل متداول برای تخمین مدل وجود دارد (افلاطونی و نیکبخت، ۱۳۸۹).

۱- مدل اثرات مشترک (حداقل مربعات)

۲- مدل اثرات ثابت^{۱۱}

۳- مدل اثرات تصادفی

در روش حداقل مربعات، ساده ترین روش تخمین با داده های ترکیبی است. در مدل اثرات ثابت فرض می شود که عرض از مبدا برای هر یک از مقاطع (شرکت ها) متفاوت است؛ اما ضرایب شیب میان مقاطع ثابت است. در مدل اثرات تصادفی فرض می شود عرض از مبدا یک متغیر تصادفی با میانگینی برابر با عرض از مبدا است. در استفاده از مدل رگرسیونی باید تعیین شود که از بین داده های مقطعی یا ترکیبی کدامیک بهتر می تواند رابطه بین متغیر مستقل و وابسته را بیان کند. برای این منظور از آزمون چاو (F مقید یا لیمیر) استفاده می شود. ابتدا مدل بر اساس اثرات ثابت تخمین زده می شود. اگر نتایج حاصل از آزمون چاو نمایانگر ارجح بودن مدل داده های ترکیبی باشد که کار را با داده های ترکیبی ادامه می دهیم. در غیر این صورت باید مدل اثرات ثابت را در مقابل مدل اثرات تصادفی آزمون کنیم (آزمون هاسمن^{۱۲})؛ تا از

میان آن دو، مدل مناسب برای تخمین معین شود. نتایج حاصل از آزمون چاو (F لیمیر) در نگاره زیر نشان داده شده است:

نگاره (۳): نتایج حاصل از آزمون چاو (F لیمیر)

سطح معناداری	درجه آزادی	آماره	اثرات ثابت
	()	.	

با توجه به نتایج حاصل از آزمون چاو طبق نگاره شماره (۲) و عدم وجود معناداری مدل اثرات ثابت؛ نیازی به اجرای آزمون هاسمن نبوده و از مدل رگرسیونی با داده‌های ترکیبی استفاده خواهد شد.

نگاره (۴): رگرسیون خطی میان اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی حاصل از عملیات قبل تجدید ارائه

ضریب متغیر	عنوان متغیر	انحراف استاندارد	مقدار ضریب	آماره t	سطح معناداری
	عدد ثابت	۰,۰۰۶۷	۰,۰۸۰۶	۱۲,۰۶	۰,۰۰۰۰
α_1	جریان نقدی سال قبل	۰,۰۵۸۸	۰,۰۶۸۸	۱,۲۳۳۵۹	۰,۲۱۹۵
α_2	جریان نقدی سال جاری	۰,۰۴۹۲۴	-۰,۵۰۶۵	-۱۰,۲۸۶	۰,۰۰۰۰
α_3	جریان نقدی سال آتی	۰,۰۴۲۹۴	۰,۲۸۰۷	۶,۵۳۷	۰,۰۰۰۰
نیکویی برازش (F) = سطح معناداری (F) = ۰,۰۰۰۰۰ ضریب تعیین تعدیل شده = ۰,۴۴۶ ۳۸,۰۳					

در دوره قبل تجدید ارائه، ضریب ۲ در مدل بطور معناداری منفی است و این نتیجه با مدلی که دیچو و دجو (۲۰۰۲) برای محاسبه کیفیت اقلام تعهدی بکار بردند سازگار است. بنابراین افزایش جریانهای نقدی که در دوره جاری (t) تحقق می‌یابد با اقلام تعهدی دوره جاری رابطه منفی دارد. درحالی که اقلام تعهدی با جریان‌های نقدی دوره گذشته و آتی رابطه مثبت دارد. انحراف معیار اقلام باقیمانده رگرسیون مذکور برای هر شرکت در دوره قبل تجدید ارائه محاسبه شده است. این انحراف معیار اقلام باقیمانده مدل به عنوان معیار کیفیت اقلام تعهدی (AQ) خواهد بود. هر شرکتی که انحراف معیار اقلام باقیمانده آن کمتر باشد؛ دارای کیفیت اقلام تعهدی بالاتری خواهد بود. میانگین و میانه کیفیت اقلام تعهدی در دوره قبل از تجدید ارائه بترتیب ۰,۱۱ و ۰,۰۸ می باشد.

در برقراری مفروضات مدل رگرسیون خطی؛ برای تشخیص عدم خود همبستگی بین خطاها از آزمون دورین- واتسون استفاده شده است. از آنجا که آماره دورین- واتسون برابر با ۱,۵۴۹ می باشد؛ لذا همبستگی بین خطاها وجود نداشته و می توان از مدل رگرسیونی استفاده کرد. بعد از تخمین مدل رگرسیون ارقام تعهدی در مرحله قبل تجدید تمامی مراحل بطور مشابه برای دوره بعد تجدید ارائه صورت می گیرد.

نگاره (۵) - رگرسیون خطی میان ارقام تعهدی و جریانهای نقدی حاصل از عملیات بعد تجدید ارائه

ضریب	عنوان متغیر	انحراف استاندارد	مقدار ضریب	آماره t	سطح معناداری
α_0	عدد ثابت	۰,۰۱۷۱	۰,۰۵۵۹	۳,۲۶۲۲	۰,۰۰۱۴
α_1	جریان نقدی سال قبل	۰,۰۶۶۵	۰,۸۹۰۱	۱۳,۳۶۶۰	۰,۰۰۰۰۰
α_2	جریان نقدی سال جاری	۰,۱۰۱۳	-۰,۸۶۵۳	-۸,۵۳۹۳	۰,۰۰۰۰۰
α_3	جریان نقدی سال آتی	۰,۰۹۳۰	۰,۱۰۶۹	۱,۱۴۹۷	۰,۲۵۲۲
	نیکویی برازش (F)		۷۱,۷۷۹۵		
	سطح معناداری (F)		۰,۰۰۰۰۰		
	ضریب تعیین تعدیل شده		۰,۶۰۴۳		

در مدل رگرسیون ارقام تعهدی در مرحله بعد تجدید ارائه نیز ضریب 2 در مدل بطور معناداری منفی است و این نتیجه با مدلی که دیچو و دجو (۲۰۰۲) برای محاسبه اندازه ارقام تعهدی بکار بردند سازگار است. بنابراین افزایش جریانهای نقدی که در دوره جاری (t) تحقق می یابد؛ با ارقام تعهدی دوره جاری رابطه منفی دارد. در حالی که ارقام تعهدی با جریانهای نقدی دوره گذشته و آتی رابطه مثبت دارد. ارقام باقیمانده مدل رگرسیونی فوق تعیین و سپس انحراف معیار ارقام باقیمانده رگرسیون مذکور برای هر شرکت در دوره قبل تجدید ارائه محاسبه شد. این انحراف معیار به عنوان معیار کیفیت ارقام تعهدی (AQ) خواهد بود. هر شرکتی که انحراف معیار ارقام باقیمانده آن کمتر باشد؛ دارای کیفیت ارقام تعهدی بالاتری خواهد بود. میانگین و میانه کیفیت ارقام تعهدی در دوره بعد از تجدید ارائه بترتیب ۰,۰۸ و ۰,۰۷ می باشد.

برای تشخیص عدم وجود خود همبستگی بین خطاها از آزمون دورین- واتسون استفاده شده است. از آنجا که آماره دورین- واتسون برابر با ۱,۷۵۶ می باشد؛ لذا همبستگی بین خطاها وجود نداشته و مفروضات مدل خطی رگرسیون برقرار است. با توجه به برازش رگرسیونی مدل ارقام تعهدی (مدل شماره یک)، انحراف معیار پسماندهای رگرسیونی این دو مدل در حالت قبل و بعد از

تجدید ارائه محاسبه و در مدل اصلی؛ مورد استفاده قرار می‌گیرد. با استفاده از آزمون زوجی تطبیقی نیز کیفیت اقلام تعهدی (انحراف معیار پسماندهای رگرسیونی اقلام تعهدی)؛ نشان داده شد که تفاوت معناداری در کیفیت اقلام تعهدی وجود دارد.

نگاره (۶): کیفیت سود (اقلام تعهدی) قبل و بعد از تجدید ارائه (n=70)

متغیر وابسته	دوره قبل		دوره بعد تجدید ارائه		تغییر کیفیت اقلام تعهدی		آماره t	سطح معناداری (میانگین)
	میانگین	میانه	میانگین	میانه	میانگین	میانه		
کیفیت اقلام تعهدی	۰,۱۱	۰,۰۸	۰,۰۸	۰,۰۷	-۰,۰۳	-۰,۰۱	۱,۹۲۴	۰,۰۵۹

مقادیر منفی میانگین (میانه) برای تغییر کیفیت سود (ΔAQ_i) نشان می‌دهند که کیفیت اقلام تعهدی برای شرکت‌های تجدید ارائه کننده بهبود یافته است.

عناصر تعیین کننده تغییر در کیفیت اقلام تعهدی در شرکت‌های تجدید ارائه کننده

از آنجا که تغییر در کیفیت سود تنها به دلیل تجدید ارائه صورت‌های مالی (در راستای اصلاح اشتباهات با اهمیت و بکارگیری درست استانداردهای حسابداری) صورت نمی‌گیرد و عواملی همچون ویژگی‌های حاکمیت شرکتی و اندازه حسابرس و ویژگی‌های ذاتی شرکت نیز تاثیر گذار هستند؛ لذا در مدل اصلی تحقیق که برای آزمون فرضیه اصلی تحقیق استفاده شد؛ این عوامل را در نظر گرفته‌ایم. قبل از آزمون فرضیه اصلی تحقیق آمار توصیفی و نتایج آزمون زوجی تطبیقی برای این عوامل به شرح زیر نشان داده می‌شود:

نگاره (۷) - آمار توصیفی در دوره قبل و بعد تجدید ارائه ها برخی متغیرها و مقایسه میانگین آن‌ها

متغیر	تعداد مشاهده	دوره قبل تجدید ارائه		دوره بعد تجدید ارائه		سطح معناداری (میانگین)
		میانگین	میانه	میانگین	میانه	
داراییها	۱۴۰	۱۴,۰۹	۱۲,۳۵	۱۴,۵۳	۱۲,۸۳	۰,۰۵۳
جمع بدهیها	۱۴۰	۱۳,۸۹	۱۲,۱۸	۱۴,۲۷	۱۲,۵۱	۰,۰۸۶
فروش خالص	۱۴۰	۱۴,۶۸	۱۲,۱۹	۱۴,۱۲	۱۲,۷	۰,۰۸۴
سودخالص	۱۴۰	۱۲,۱۷	۱۰,۱۲	۱۲,۲۸	۱۰,۵۳	۰,۳۷۷
جریان نقد	۱۴۰	۱۱,۷۷	۹,۶۱	۱۲,۱۳	۱۰,۱۷	۰,۰۵۳
بازده دارایی‌ها	۱۴۰	۱۵	۱۳	۱۲	۱۱	۰,۱۸۵
ارزش بازار	۱۴۰	۱۳,۷۴	۱۲,۰۱	۱۳,۵۰	۱۲,۰۴	۰,۰۶۴

تمام متغیرهای نگاره شماره ۷ (بجز بازده دارایی ها) بصورت لگاریتم ارائه شده اند. با استفاده از آزمون زوجی تطبیقی تفاوت معنادار متغیرهای فوق مورد بررسی قرار گرفته است که بجز متغیر سودخالص و ارزش بازار، بین سایر متغیرها در دوره قبل تجدید ارائه و بعد تجدید ارائه در سطح معناداری کمتر از ۱۰ درصد، تفاوت معناداری وجود دارد.

مقایسه ویژگی های حاکمیت شرکتی در دوره قبل و بعد تجدید ارائه

در نگاره های زیر نتایج حاصل از مقایسه ویژگیهای حاکمیت شرکتی به تفکیک متغیرهای حاکمیتی و آزمون تفاوت معناداری آنها ارائه شده است.

نگاره (۸): درصد سرمایه گذاران نهادی

دوره تحقیق	میانگین	چارک اول	میانه	چارک سوم	آماره t	سطح معناداری
قبل تجدید ارائه	۶۵,۷۴	۵۷	۷۳	۸۹,۵	۰,۷	۰,۴۸۶
بعد از تجدید ارائه	۶۴,۲۶	۴۹,۴	۷۵,۵	۸۷		

طبق نتایج بالا تغییر محسوسی در انتقال مالکیت از سهامداران غیر نهادی به سهامداران نهادی و بالعکس در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه رخ نداده است. برای تعیین تفاوت معنادار در مقایسه دوره قبل و بعد تجدید ارائه با استفاده از آزمون زوجی تطبیقی مشخص گردید که تفاوت معناداری در درصد مالکیت سرمایه گذاران نهادی در دوره های مورد نظر وجود ندارد.

نگاره (۹): استقلال هیات مدیره

دوره تحقیق	میانگین	چارک اول	میانه	چارک سوم	آماره t	سطح معناداری
قبل تجدید ارائه	۵۵,۲	۴۸,۸	۶۰	۶۰	-۱,۳۴۹	۰,۱۸۶
بعد از تجدید ارائه	۵۶,۸۴	۵۰	۶۰	۶۰		

طبق یافته های بالا تغییری معنادار در ترکیب مدیران موظف و غیر موظف (استقلال هیات مدیره) در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه رخ نداده است. برای تعیین تفاوت معنادار در مقایسه دوره قبل و بعد تجدید ارائه با استفاده از آزمون زوجی تطبیقی مشخص گردید که تفاوت معناداری در استقلال هیات مدیره در دوره های مورد نظر وجود ندارد.

نگاره (۱۰): دوگانگی وظیفه مدیر عامل

دوره تحقیق	میانگین	چارک اول	میانه	چارک سوم	آماره t	سطح معناداری
قبل تجدید ارائه	۰,۹۹	۱	۱	۱	۰,۰۰۰۰	۱
بعد از تجدید ارائه	۰,۹۹	۱	۱	۱		

از آنجاکه در کشور ما، مدیران عامل همزمان نمی‌توانند رییس هیات‌مدیره شرکت نیز باشند لذا بجز در ۲ شرکت در دوره های مورد نظر که دوگانگی وظیفه وجود داشته در سایر شرکت‌ها این دوگانگی وجود نداشته؛ لذا نتایج آزمون زوجی نیز مطلوب نمی‌باشد.

نگاره (۱۱): مدت تصدی مدیر عامل

دوره تحقیق	میانگین	چارک اول	میانه	چارک سوم	آماره t	سطح معناداری
قبل تجدید ارائه	۰,۴۲۱	۰,۲۵	۰,۵	۰,۵	۵,۳۱۴۰	۰,۰۰۰۰
بعداز تجدید ارائه	۰,۲۶۶	۰,۰۴۱۷	۰,۲۵	۰,۵		

طبق نتایج جدول بالا، مدت تصدی مدیر عامل از متوسط ۲۰ ماه در دوره قبل تجدید ارائه به ۱۳ ماه در دوره بعد تجدید ارائه کاهش یافته است. این یافته رابطه مثبت معناداری با بهبود کیفیت ارقام تعهدی و نیز نتایج تحقیقات قبلی دارد. برای تعیین تفاوت معنادار در مقایسه دوره قبل و بعد تجدید ارائه با استفاده از آزمون زوجی مشخص گردید که تفاوت معناداری در مدت تصدی مدیر عامل در دوره های مورد نظر وجود دارد.

نگاره (۱۲): کیفیت حسابرسی

دوره تحقیق	میانگین	چارک اول	میانه	چارک سوم	آماره t	سطح معناداری
قبل تجدید ارائه	۰,۳	۰	۰	۱	۲,۲۶۱	۰,۰۲۷۱
بعداز تجدید ارائه	۰,۲۱	۰	۰	۰		

نتایج حاصل از آزمون زوجی تطبیقی، نشان دهنده تفاوت معنادار در کیفیت حسابرسی در دوره‌های مورد نظر می‌باشد. طبق نگاره زیر تغییرات کیفیت حسابرسی و ارتباط آن با تغییر کیفیت ارقام تعهدی نشان داده شده است:

نگاره (۱۳) - رابطه تغییر کیفیت حسابرسی با تغییر کیفیت ارقام تعهدی

تغییرات موسسات حسابرسی	تعداد مشاهده	کاهش کیفیت	افزایش کیفیت	میانگین تغییر کیفیت
تغییر به موسسه با کیفیت مشابه	۲۰	۱۲	۸	۰,۰۲۸۹
تغییر به موسسه با کیفیت بالاتر	۲	۱	۱	۰,۰۲۰۴۱
تغییر به موسسه با کیفیت پایین تر	۸	۶	۲	۰,۰۲۸۴
عدم تغییر موسسه بزرگ	۱۳	۵	۸	-۰,۰۱۰۳۳
عدم تغییر موسسه کوچک	۲۷	۴	۲۳	-۰,۰۰۸۹۹۵

با توجه به نتایج مندرج در نگاره بالا؛ تغییر موسسات حسابرسی به ویژه تغییر به موسسه با کیفیت بالاتر سبب بهبود کیفیت سود نشده است. لذا متغیر Audsize ذ (تغییر کیفیت حسابرسی) فاقد معناداری لازم جهت قرارگرفتن در مدل اصلی تحقیق شده است. از طرف دیگر نتایج نشان می دهد که هرچه مدت تصدی موسسه حسابرسی افزایش یابد؛ کیفیت سود افزایش پیدا خواهد کرد. متغیر وابسته این مدل AQ ذ (تغییر کیفیت سود) است که حاصل تفاوت انحراف معیار پسماندهای رگرسیون مدل اقلام تعهدی در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به قبل تجدید ارائه است. ضریب این متغیر منفی بوده که نمایانگر کاهش در انحراف معیار پسماندهای رگرسیونی اقلام تعهدی و لذا افزایش کیفیت سود در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه است. R^2 تعدیل شده برای مدل برابر با ۰.۸۶۷ و نیکویی برازش برابر با ۴۲,۰۳۸ و سطح معناداری کمتر از یک درصد است؛ لذا معناداری کل مدل رگرسیون در سطح ۱ درصد تایید می شود. آماره دوربین- واتسن برابر با ۱,۷۶ است؛ لذا همبستگی بین خطاها وجود ندارد.

نگاره شماره (۱۴): نتایج مدل رگرسیون آزمون فرضیه تحقیق

ضریب	عنوان متغیر	ضریب آماری	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معناداری
C	ضریب ثابت	۰,۰۲	۰,۰۱۰۰	۳,۱	۰,۰۰۰۰
SIZE ذ	تغییر اندازه شرکت	-۰,۰۰۰۱	۰,۰۰۰۰	-۱,۸۳	۰,۰۷۰۱
Sales ذ	تغییر فروش	-۰,۰۰۰۱	۰,۰۰۰۰	-۳,۲۵	۰,۰۰۰۰
CFO ذ	تغییر جریانهای نقدی عملیاتی	-۰,۰۰۵	۰,۰۱۰۰	-۴,۲۹	۰,۰۰۰۰
MAT	اهمیت مبلغ تجدید ارائه	-۰,۰۱۲	۰,۰۰۲	-۵,۳۲	۰,۰۰۰۰
LEV ذ	تغییر نسبت بدهی	-۰,۰۰۴	۰,۰۱۰۰	-۳,۴۴	۰,۰۰۰۰
M/B ذ	تغییر ارزش بازار به دفتری	۰,۰۱۰۰	۰,۰۱۰۰	۱,۹۷	۰,۰۵۰۰
INSOWN ذ	تغییر درصد سرمایه گذاران نهادی	-۰,۰۰۰۱	۰,۰۰۰۰	-۳,۵۹	۰,۰۰۰۰
BRDIND ذ	تغییر درصد استقلال هیات مدیره	۰,۰۱۰۰	۰,۰۱۰۰	۰,۸۸	۰,۳۸۰۰
Dual ذ	تغییر وظیفه دو گانه مدیرعامل	-۰,۰۱۰۰	۰,۰۰۵	-۰,۳۱	۰,۷۶۰۰
CEO-TENRE ذ	تغییر مدت تصدی مدیرعامل	-۰,۰۰۴۰۰	۰,۰۰۰۰	-۱,۲۰	۰,۰۰۰۰
Audsize ذ	تغییر کیفیت حسابرسی	۰,۰۱۰۰	۰,۰۱۰۰	۱,۵۷	۰,۱۲۰۰
	ضریب تعیین تعدیل شده	۰,۸۷			
	سطح معناداری (F)	۰,۰۰۰۰			
	نیکویی برازش (F)	۴۲,۰۴			

ضرایب متغیرهای Sales ، SIZE ، CFO ، LEV ، MAT ، INSOWN ، CEO-TENURE ، منفی و در سطوح ۱ الی ۵ درصد معنادار هستند. علائم ضرایب متغیر فوق با نتایج مورد انتظار تحقیق مطابقت داشته؛ بطوری که با افزایش اندازه شرکت، افزایش فروش، افزایش جریان‌های نقد حاصل از عملیات، افزایش نسبت بدهی، افزایش درصد سرمایه‌گذاران نهادی و افزایش مدت تصدی مدیر عامل؛ انحراف معیار پسماندهای رگرسیونی کاهش یافته و در نتیجه کیفیت ارقام تعهدی نسبت به دوره قبل تجدید ارائه، افزایش می‌یابد. همچنین با افزایش نرخ رشد، کیفیت ارقام تعهدی نسبت به دوره قبل تجدید ارائه کاهش یافته است.

ضریب متغیر M/B مثبت و معنادار است. همانطور که در نگاره شماره ۷ نشان داده شده است میانگین ارزش بازار سهام شرکت‌ها (لگاریتم طبیعی) از ۱۳,۷۴ به ۱۳,۵ کاهش یافته است که در جهت مخالف با افزایش کیفیت ارقام تعهدی است. اما با نتایج تحقیقات پالمرس و همکاران (۲۰۰۴) مطابقت می‌نماید. این شواهد نشان می‌دهند که متغیرهای فوق بر تغییر کیفیت ارقام تعهدی در دوره بعد تجدید ارائه نسبت به دوره قبل تجدید ارائه تاثیر گذار هستند. اما متغیرهای $\Delta BRDIND$ و Dual و Audsiz در فاقد معناداری لازم هستند. از آنجا که آماره F در سطح بالایی قرار دارد و با توجه به معناداری متغیرهای تحقیق که در بالا توضیح داده شد؛ فرضیه اصلی تحقیق تایید می‌شود.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه فوق با نتایج تحقیقات قبلی مطابقت دارد؛ بطوری که افزایش کیفیت ارقام تعهدی بعد از سال تجدید با نتایج تحقیق کریستین و همکاران (۲۰۱۰) همسو بوده و عدم معناداری تغییر کیفیت حسابرس بعد از تجدید ارائه با نتایج تحقیق قاسم بولو و همکاران (۱۳۸۹) مطابقت دارد. همچنین رابطه مستقیم افزایش اندازه شرکتها با افزایش کیفیت سود با نتایج تحقیق سجادی (۱۳۸۳) هماهنگی دارد. رابطه منفی رشد شرکت (متغیر M/B) با افزایش کیفیت سود با نتایج تحقیق دیفوند و جیامبالو (۱۹۹۱) سازگاری دارد.

بحث و نتیجه گیری

این مقاله تغییرات در کیفیت ارقام تعهدی (به عنوان معیار کیفیت سود) را برای شرکت‌های تجدید ارائه کننده مورد بررسی قرار می‌دهد. این تحقیق شواهدی از بهبود در میانگین کیفیت ارقام تعهدی برای شرکت‌های تجدید ارائه کننده در سال‌های بعد از سال تجدید ارائه

نشان می‌دهد. برای یک نمونه ۷۰ تایی از شرکت‌هایی که در دوره زمانی ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۹ تنها یک بار تجدیدارائه (اصلاح اشتباه با اهمیت) داشته و دو سال قبل و دو سال بعد از سال تجدیدارائه هیچ‌گونه تجدیدارائه با اهمیتی رخ نداده است؛ ما یافتیم که کیفیت اقلام تعهدی، بطور معناداری در دوره بعد از سال تجدیدارائه نسبت به دوره تحریف یا دوره قبل تجدیدارائه بهبود یافته است.

برای اندازه‌گیری کیفیت اقلام تعهدی از انحراف معیار پسماندهای رگرسیونی مدل اقلام تعهدی دیچو و دچو (۲۰۰۲)، استفاده شده است. انحراف معیار پسماندهای رگرسیونی مدل اقلام تعهدی در دوره تحریف (سالهای $t-1$ و $t-2$) را با دو سال بعد از سال تجدیدارائه (سالهای $t+1$ و $t+2$) مقایسه و تغییر کیفیت اقلام تعهدی اندازه‌گیری شده است. در این تحقیق عوامل مرتبط با تغییر کیفیت سود یعنی ویژگی‌های حاکمیت شرکتی، کیفیت حسابرسی و ویژگی‌های ذاتی شرکت‌ها در مدل اصلی تحقیق کنترل شده‌اند. فرضیه اصلی تحقیق پیش‌بینی می‌کند که کیفیت اقلام تعهدی در دوره بعد از سال تجدیدارائه نسبت به دوره تحریف (دوره دو ساله قبل تجدیدارائه) بیشتر است. طبق نتایج مدل رگرسیونی (نگاره شماره ۱۳)، فرضیه اصلی تحقیق تایید می‌شود. نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که از بین یازده متغیر مستقل مورد نظر که جهت توضیح تغییرات متغیر وابسته یعنی تغییر کیفیت سود انتخاب شده‌اند؛ هفت متغیر تغییر اندازه شرکت، تغییر فروش شرکت، تغییر جریان‌های نقدی حاصل از عملیات، سطح اهمیت تجدیدارائه، تغییر نسبت بدهی، تغییر درصد سرمایه‌گذاران نهادی و مدت تصدی مدیریت عامل دارای رابطه معناداری با تغییر کیفیت اقلام تعهدی هستند. همچنین تغییر نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری، دارای رابطه مثبت معناداری با تغییر کیفیت اقلام تعهدی می‌باشد. متغیرهای استقلال هیات‌مدیره، دوگانگی وظیفه مدیرعامل و تغییر کیفیت حسابرسی رابطه معناداری با تغییر کیفیت سود ندارند.

دلیل عمده عدم معنادارشدن استقلال هیات‌مدیره؛ این است که طبق داده‌های گردآوری شده از وضعیت و ترکیب اعضای هیات‌مدیره شرکت‌های نمونه بجز ۲ مورد که تعداد اعضای هیات‌مدیره ۷ نفر بوده است در سایر شرکت‌ها، تعداد اعضای هیات‌مدیره ۵ نفر بوده و در این ترکیب با توجه به نگاره شماره (۸) که ترکیب موظف و غیر موظف بودن هیات‌مدیره مقایسه شده است؛ نشان می‌دهد که تغییر عمده‌ای در این مقاطع زمانی در این ترکیب رخ نداده است و اغلب شرکت‌ها بطور متوسط دارای ۲ یا ۳ عضو غیر موظف هستند. در مورد دوگانگی

وظیفه مدیر عامل همانطور که نگاره شماره (۸) نشان داده شده است؛ از آنجا که در کشور ما طبق قوانین و مقررات موضوعه کشوری، مدیران عامل همزمان نمی‌توانند رییس هیات‌مدیره شرکت نیز باشند لذا بجز در ۲ شرکت در دوره‌های مورد نظر که دوگانگی وظیفه وجود داشته؛ در سایر شرکت‌ها این دوگانگی وجود نداشته است. لذا تغییرات پایین در دوگانگی وظیفه مدیر عامل یکی از دلایل عدم معناداری این متغیر بوده است.

کیفیت اقلام تعهدی بعد از تجدید ارائه، بطور معناداری برای شرکت‌های دارای تغییر مدیریت (مدت تصدی مدیر عامل)، دارای درصد بالاتر سرمایه‌گذاران نهادی و شرکت‌های بزرگتر و نیز شرکت‌های دارای اهرم مالی بالاتر بیشتر است. از طرف دیگر تغییر کیفیت حسابرس نتوانسته است؛ رابطه مثبت معناداری با بهبود کیفیت اقلام تعهدی داشته باشد. این یافته‌ها تأکیدی بر نقش عوامل بنیادی از قبیل ویژگی‌های حاکمیت شرکتی، و ویژگی‌های ذاتی شرکت‌ها در تعیین کیفیت سود و در نتیجه بهبود کیفیت گزارشگری مالی و ارتقاء تصمیمات سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان دارد و سهمی به ادبیات کیفیت سود و حاکمیت شرکتی می‌افزاید.

محدودیت‌های تحقیق

یکی از محدودیت‌های تحقیق، عدم استفاده از اطلاعات شرکت‌هایی است که طی سال‌های متوالی تجدید ارائه داشته‌اند؛ لذا در طرح تحقیق این شرکت‌ها حذف شده‌اند. از طرف دیگر در صورت وجود این نوع شرکت‌ها در اجرای طرح تحقیق امکان سنجش دقیق‌تر تجدیدارائه صورت‌های مالی بطور خاص بر کیفیت سود شرکت‌های موردنظر به سهولت امکان پذیر نبود. محدودیت دیگر تحقیق، نبود پایگاه داده‌های مرتبط با تجدید و نیز عدم وجود نهادی مستقل جهت پیگیری پیامدهای تجدید در سال‌های گذشته در کشور است. محدودیت بعدی عدم امکان بکارگیری تعداد بیشتری از ویژگی‌های حاکمیت شرکتی بدلیل محدودیت‌های ذاتی همچون عدم وجود شرایط ایجابی این ویژگی‌ها بوده است. بطور نمونه عدم وجود کمیته حسابرسی، عدم وجود حسابرسی داخلی در اغلب شرکت‌های بورسی، ثابت بودن تعداد اعضاء هیات مدیره بطور متوسط ۵ نفر در شرکت‌ها و غیره.

پیشنهاد برای تحقیقات آتی

به منظور استفاده هرچه مطلوب تر از نتایج تحقیق و کمک به روشن شدن تاثیر تجدید ارائه بر کیفیت سود و با مدنظر قراردادن عوامل بنیادی تاثیر گذار بر کیفیت سود در آینده می توان به تحقیق پیرامون موضوعات زیر توجه نمود:

۱. تاثیر تجدید ارائه صورتهای مالی بر سایر معیارهای کیفیت سود
۲. واکنش بازار بورس اوراق بهادار تهران به اطلاعیه های تجدید ارائه صورتهای مالی
۳. بررسی تاثیر تجدید ارائه صورتهای مالی بر کیفیت سود با تاکید بر نقش دلایل ایجادی تجدید ارائه
۴. مطالعه تاثیر تجدید ارائه صورتهای مالی بر کیفیت سود با توجه به نوع صنعت
۵. بررسی کیفیت سود در شرکتهای دارای استمرار تجدید صورتهای مالی
۶. روند تجدید ارائه صورتهای مالی قبل و بعد از اجرای استانداردهای حسابداری ایران
۷. رابطه بین تجدید ارائه صورتهای مالی و ویژگی های حاکمیت شرکتی
۸. رابطه بین استمرار تجدید ارائه صورتهای مالی و مدت تصدی حسابرس
۹. تاثیر تجدید ارائه صورتهای مالی بر درصد تقسیم سود در شرکتهای بورس اوراق بهادار تهران
۱۰. تاثیر تجدید ارائه صورتهای مالی با تاکید بر تفکیک نقش مدیریت و حسابرس

پی نوشت ها

1	Restatement	7	Corporation Governance
2	GAO	8	Duality
3	Information Risk	9	Board Independence
4	Accrual Quality	10	CEO-TENURE
5	Determinant	11	Fixed Effect
6	BIG-X	12	Hausman Test

منابع

- ابراهیمی کردلر، علی، سیدی، سید عزیز. (۱۳۸۷). نقش حسابرسان مستقل در کاهش اقلام تعهدی اختیاری. *بررسی های حسابداری و حسابرسی*، ۵۴، ۱۶-۳.
- افلاطونی، عباس. نیکبخت، لیلی. (۱۳۸۹). کاربرد اقتصاد سنجی در تحقیقات حسابداری، مدیریت مالی و علوم اقتصادی، انتشارات ترمه، چاپ اول

بزرگ اصل، موسی. (۱۳۸۷). تعدیلات سنواتی و حقوق سهامداران، *دنیای اقتصاد*، صفحه بورس، ۲ مرداد

بولو، قاسم. مهام، کیهان. گودرزی، اسماعیل. (۱۳۸۹). تغییر حسابرس مستقل و شفافیت اطلاعاتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، *دانش حسابداری*، شماره اول، ۱۱۱-۱۳۵
تقفی، علی. (۱۳۸۹). قابلیت اعتماد و کیفیت سود رویکرد وضعیت مالی. *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۸، ۲۵-۴

تقفی، علی. بولو، قاسم. (۱۳۸۸). هزینه حقوق صاحبان سهام و ویژگی‌های سود. *تحقیقات حسابداری*، ۲، ۲۹-۴

سازمان حسابرسی. (۱۳۸۸). استانداردهای حسابداری ایران، *سازمان حسابرسی*، نشریه ۱۶۰
سجادی، حسین. (۱۳۸۳). رابطه تعدیلات سنواتی صورتهای مالی با قیمت سهام، اندازه و عمر شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *فصل نامه بررسی های اقتصادی*، شماره ۶۳-۱۸۷

سروری مهر، صمد. (۱۳۸۵). ماهیت تعدیلات سنواتی در شرکتهای پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه، دانشکده حسابداری و مدیریت.

شریعت پناهی، مجید. کاظمی، حسین. (۱۳۸۹). تاثیر ارائه مجدد صورتهای مالی بر محتوای اطلاعاتی سود. *فصلنامه مطالعات حسابداری*، ۲۶، ۲۶-۱

ظاهرخانی، معصومه. (۱۳۸۷). تعدیلات سنواتی ایران خودرو. *دنیای اقتصاد*، شاخه بورس اوراق بهادار، ۲۷ تیر

کردستانی، غلامرضا. آزاد، عبدالله. کاظمی، محبوبه. (۱۳۸۹). آزمون تجربی اهمیت تعدیلات سنواتی در بازار سرمایه. *تحقیقات حسابداری*، ۸، ۷۳-۶۲

نیکبخت، محمدرضا. رفیعی، افسانه. (۱۳۹۱). تدوین الگوی عوامل مؤثر بر تجدید ارائه صورتهای مالی در ایران. *مجله دانش حسابداری*، ۹، ۱۹۵-۱۶۷

Aliza, Rotenstein. (2008). Corporate Governance Changes Following Earning Restatements. Dissertation. City University of New York .

Beasley, M. (1996). An empirical analysis of the relation between the board of director composition and financial statement fraud. *The Accounting Review*, Vol 71, pp. 443-465.

Becker, C. L., M. L. Defond, J. Jiambalvo, and K.R Subramanyam. (1998). the effect of audit quality on earnings management. *Contemporary Accounting Research*, Vol.15, No.1, pp. 1-24.

Callen J. L, J. Livnat, and D. Segal. (2002). Accounting Restatements: Are They Always Bad News? Working paper, University of Toronto, Toronto.

- Christine I.W., Kevin B. H. (2010). Firm Accrual Quality Surrounding Restatements, working paper, University of Waterloo
- Dechow P, I Dichev. (2002). the quality of accruals and earnings: The role of accrual estimation errors. *The Accounting Review*, Vol. 77 (Supplement), pp. 35-59
- Dechow, P., Ge, W., Schrand, C. (2010). Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics*, Vol 42, pp. 132-150.
- DeFond M.L J.Jiambalvo. (1991). Incidence and circumstances of accounting errors. *The Accounting Review*, Vol. 65, pp.643-655.
- Desai, H., Hogan, C., Wilkins, M. (2006).The reputational penalty for aggressive accounting: Earnings restatements and management turnover. *The Accounting Review*, Vol. 81, pp.83-112.
- Ecker, F., j.Francis, I.Kim.P.M, Olsson, andK.Schipper. (2006).A returns-based representation of earning quality. *The Accounting Review*, Vol. 81, No.4, pp.749-780
- Francis.J, R.Lafond, P.Olsson, and K.Schipper. (2004).Costs of Equity and Earning Attributest.*The Accounting Review*, Vol.79, pp.967-1010
- Jeffrey J. Burks. (2008). Are Investors Confused by Restatements after Sarbanes-Oxley? Working paper, University of Notre Dame
- Jones K, G Krishnan, and K. Melendrez. (2008). Do models of discretionary accruals detect actual cases of fraudulent and restated earnings? An empirical analysis. *Contemporary Accounting Research* Vol.25, No.2, pp. 499-531
- GAO. (2002). financial statement restatements: Trends, market impacts, regulatory responses and remaining challenges. GAO-03-138 (Washington, D.C.)
- Hribar, P., Jenkins, N. T. (2004). The effect of accounting restatements on earnings revisions and the estimated cost of capital. *Review of Accounting Studies*, Vol. 9, pp.337-356
- Kinney, W., Jr. and L.S. McDaniel. (1989). Characteristics of firms correcting previously reported quarterly earnings. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 11, pp.71-93
- Klein, A. (2002). Audit committee, board of director characteristics, and earnings management. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 33, pp.375-400.
- Lazer, R., J. Livnat, and C. E. L. Tan. (2004). Restatements and accruals after auditor changes, Working paper, New York University.
- McNichols, M. F. (2002). Discussion of The quality of accruals and earnings: The role of accrual estimation errors. *The Accounting Review*, Vol.77 (Supplement), pp.61-69.
- Moore, E. and R. Pfeiffer. (2004). The effect of financial statement restatements on the quality of earnings. *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 38, pp. 129-148

- Myers, J.; Myers, A.; Omer, T.C. (2003). Exploring the term of the auditor-client relationship and the quality of earnings: a case for mandatory auditor rotation. *The Accounting Review* Vol. 78, pp.779-798
- Palmrose Z-V, S. Scholz (2001). Restatements: Causes and Consequences. Working Paper, University of Southern California.
- Palmrose, Z.V, Richardson, V.J. and S.Scholz. (2004). Determinants of market reactions to restatement announcements. *Journal of Accounting and Economics*, No.37, pp.59-89
- Ralf Ewert, Alfred Wagenhofer. (2009). Earnings Quality Metrics and What They Measure. Working Paper, University of Graz. Austria.
- Robin N. Romanus. (2007). the Impact of Restatements on Analysts and Investors. Dissertation, Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Schipper, K. and L.Vincent. (2003). Earnings quality, *Accounting Horizons*. (Supplement) , pp.97-110.
- Sandeep N., Yongtae K. William G. (2007). Earnings Misstatements, Restatements and Corporate Governance. Working Paper, Oklahoma State University.
- Srinivasan, S. (2005). Consequences of financial reporting failure for outside directors: Evidence from accounting restatements and audit committee members. *Journal of Accounting Research*, No.43, pp.291-234.
- Wilson W. (2008). An empirical analysis of the decline in the information content of earnings following restatements. *The Accounting Review*, Vol.83, No.2, pp.519-548.